

Crnogorski Crkveni Sporovi

Author: [Milka Tadic](#)

Tenzije u toku proslavljanja pravoslavnog Bozica izmedju pro-crnogorskih i pro-srpskih snaga pojacale su politicke razmirice.

Dok se dvadesetak svestenika Srpske pravoslavne crkve skupilo unutar istorijske kapele u Podgorici, specijalna policija iz redova crnogorskog Ministarstva unutrasnjih poslova sprecila je hiljade pristalica crnogorske crkve da proslave Badnje vece u istoj crkvi 6.januara. Napetost u vezi sa ovim incidentom odrazice se u toku predstojece proslave ortodoksne Nove godine 13.januara, kada je zakazan pro-srpski politicki miting.

Apeli od strane vladike crnogorske crkve, Mihajla, i zlobni povici gomile nisu uspjeli da probiju policijski kordon. Podsecajuci na opozicione demonstracije u vreme kada je predsednik Milo Djukanovic bio saveznik Slobodana Milosevica, demonstranti su vikali: "Milo Srbije" i "Ovo nije Crna Gora".

Razlike izmedju dve grane pravoslavlja u Jugoslaviji odrazavaju politicki razdor oko buducnosti ove republike. Sada, Djukanoviceve pristalice i vecina crnogorskog naroda podrzavaju nezavisnost. Jugoslovenska vlada je protiv crnogorskog osamostaljenja, kao i veliki broj Crnogoraca koji sebe smatra Srbima. Politicke reakcije u vezi sa ovim dogadjajem osvetljavaju ne samo razlike koje postoje u crnogorskom drustvu vec se odrazavaju unutar koalicione vlade.

Crnogorska pravoslavna crkva, ciju je nezavisnost ukinuo kralj Aleksandar 1920. godine, ponovo je ozivljena 1993. godine ali nije zvanicno priznata od strane Srpske pravoslavne crkve ili crnogorske vlade.

Crnogorska crkva je bila protiv rata na Balkanu i dalje se suprotstavlja srpskom nacionalizmu, ekstremizmu unutar Srpske pravoslavne crkve i predstavnika Srpske pravoslavne crkve u Crnoj Gori, vladike Amfilohija.

Crnogorska crkva je privukla veliki broj pristalica iz redova demokratske opozicije i pokreta za nezavisnost. Ipak, to nije bilo dovoljno da se omoguci prolaz onima koji su proslavljali Bozic.

Zarko Rakcevic, vodja Socijaldemokratske partije (SDP) i clan vladajuce koalicije bio je medju narodom koji se okupio u Podgorici. Veoma ljut, Rakcevic je pokusao da pozove telefonom crnogorskog premijera, Filipa Vujanovica i ministra policije, Vukasina Marasa, u bezuspesnom pokusaju da nagovori vladu da dopusti da hiljade ljudi koje su se okupile u centru proslave mirno Badnje vece.

U Podgorici se Rakcevic izvinio vladici Mihailu. Drzeci da je predsednik Djukanovic direktno odgovoran za ovaj incident, Rakcevic ga je prekorio pred televizijskim kamerama sto ulazi u koaliciju sa glavnim rivalom, probeogradski nastrojenim saveznim premijerom Momiom Bulatovicem. On je izjavio "Idi i udji u koaliciju sa njim".

Bulatovic, bliski saradnik Milosevica je zestoki oponent crnogorskog predsednika i vladajuce koalicije. Stoga dolazi do zabune, jer su se i Djukanovic i Bulatovic nasli na istoj strani sa vladikom Amfilohijem u toku proslave bozicnih praznika. Djukanovic je uputio cestitke jedino Srpskoj pravoslavnoj crkvi, ignorisuci potpuno crnogorsku.

Vladika Amfilohije je jedan od najekstremnijih svestenika Srpske pravoslavne crkve. On je pocetkom devedesetih godina podrzavao Milosevica, Radovana Karadzica i ostale ekstremne srpske politicare i borce u Hrvatskoj, Bosni i Srbiji. Zeljko Raznatovic, Arkan, ozloglaseni vodja srpskih paravojskih jedinica, koji je optuzen u Hagu za ratne zlocine, nekoliko je puta posecivao Amfilohija u manastiru stare crnogorske prestonice Cetinja.

Posle razlaza sa Milosevicem, Djukanovic je osigurao podrsku vladike Amfilohija za program ekonomske reforme i jacanje veza sa Evropom. Iako je to izazvalo opste iznenadjenje, podrška Amfilohija bila je od vitalnog znacaja u sukobu sa Milosevicem, jer je dovela do podrške mnogih pro-srpski nastrojenih Crnogoraca.

Ali, Amfilohije sve cesce flertuje sa Bulatovicem i njegovom Socijalistickom narodnom partijom (SNP). Za vreme praznika, Srpska pravoslavna crkva odrzala je ceremonije u sedamdesetak gradova i sela po celoj republici u prisustvu politicara iz redova SNP. Neki svestenici su iskoristili ovu priliku da javno optuze Djukanovica da je postigao dogovor sa NATO snagama da "razdvoji Crnu Goru od Srbije". SNP je najavio veliki miting u Podgorici za docek pravoslavne Nove godine, gde bi prisustvovao vladika Amfilohije.

Ovaj bozicni incident nagovestava da je Djukanovicu stalo da odrzi veze sa Srpskom pravoslavnom crkvom. Podrzavajući Amfilohija u sporu dve pravoslavne crkve, Djukanovic pokusava da otupi kritike koje bi on mogao uputiti na predstojećem mitingu.

Djukanovic takodje rizikuje da izgubi Rakcevicevu podrsku, cija je Socijaldemokratska partija svojom dugorocnom antiratnom politikom i opozicijom Milosevicevom rezimu uveliko doprinela demokratskom imidzu vladajuće koalicije.

Rakcevic je posle incidenta izjavio da njegova partija razmatra povlacenje iz koalicije. Njegova stranka zahteva odlazak ministra religija, Slobodana Tomovica, koji je odbio da prizna Crnogorsku pravoslavnu crkvu. (Ocekuje se da ce doci do smene Tomovica u najavljenoj rekonstrukciji vlade 26.januara).

Zaista, jos od 1993. godine se crnogorski vernici skupljaju u Cetinju da bi proslavili Badnje vece. Svake godine policija sprecava ulazak u crkve.

"Ne mogu da prihvatim da je trg u Cetinju okruzen kordonom policije jedino mesto gde je Crnogorcima dozvoljeno da obavljaju liturgiju. Svake Badnje veceri ovaj trg se pretvara u kamp", zali se Rakcevic. "Nasa fundamentalna ljudska prava su ugrozena. Vecina ljudi u Crnoj Gori ne moze slobodno izrazavati svoja religiozna osecanja."

Sloboda religije predstavlja jedno od spornih pitanja oko kojih se stranka SDP ne slaze sa ostalim koalicionim strankama. SDP kritikuje program privatizacije kao i opstu korupciju i sverc. Ova se partija zalaze za strukturalne ekonomske reforme ciji je cilj slabljenje monopola unutar ekonomije i medija, sto je pozicija koje se odlucno drzi Djukanoviceva stranka Demokratske partije socijalista (DPS).

Ono sto najvise deli SDP od ostalih koalicionih partnera je pitanje crnogorske nezavisnosti. Od samog pocetka, Rakceviceva partija se zestoko zalaze za nezavisnost. SDP zeli da se referendum o ovom pitanju obavi sto pre. Dragisa Burzan, zamenik premijera i clan SDP stranke, rekao je da Crna Gora ne moze vise cekati i da ce pozivanje na glasanje predstavljati prioritet ove partije u toku sledece godine.

Medjutim, drugi clanovi koalicije, Djukanoviceva DPS stranka i Narodna stranka Novaka Kilibarde, zauzimaju oprezniji stav. Obe partije tvrde da postoji jos prostor za kompromis sa Srbijom. Obe partije podrzavaju srpske opozicione stranke i nadaju se da ce politicke promene unutar Srbije omoguciti da dodje do mirnog sporazuma sa Beogradom. Obe partije bi vise volele da se pitanje nezavisnosti ostavi po strani bar do sledecih bozicnih praznika.

Milka Tadic je urednik "Monitora" iz Podgorice.

Location: [Balkans](#)
[Macedonia](#)
[Albania](#)
[Serbia](#)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/crnogorski-crkveni-sporovi>